

ОРІЄНТОВНІ РОЗРОБКИ УРОКІВ

ТЕМА 1. ЛЮДИНА

Урок 1

Тема. Радість життя

Мета і завдання: розширювати і збагачувати уявлення учнів про життя як найвищу цінність; формувати ідеал людини, яку варто наслідувати, — мужньої, вольової, здатної переборювати життєві труднощі й досягати успіху; викликати інтерес до пізнавальної діяльності, спрямованої на пізнання людей, життєвих історій; розвивати спостережливість; стимулювати прагнення до висловлення самостійних думок.

Хід уроку

I. Організаційний момент

З'ясування наявності необхідного обладнання до уроку: підручник, робочий зошит, посібник для експрес-контролю, матеріали для створення «Папки успіху» (кольорові олівці, папір, клей), папір для оформлення плакату.

II. Мотивація навчальної діяльності

Вступне слово вчителя

Учитель. Упродовж року ми будемо відкривати підручник «Я у світі» і досліджувати світ, а головне — відповідати на запитання, яким я маю бути в цьому світі, щоб він був цікавий, повчальний і безпечний.

Ознайомлення з навчально-методичним комплектом: підручником, робочим зошитом із друкованою основою, посібником для експрес-контролю; пояснення їх функції.

Учитель. Підручник — це та книжка, яка постійно під рукою. Саме ці слова заховалися в слові «підручник».

Відкрийте підручник на с. 3, прочитайте і відгадайте загадку «Познайомтеся з ним!». (*Учні висловлюють припущення.*) Правильно — це підручник. Поки що він загадковий для нас, і ми кожного уроку будемо прямувати новим маршрутом для подорожі.

Прочитайте звернення автора до школярів. На які запитання ви знайдете відповіді в цьому підручнику? (*Учні беруть участь в обговоренні, зачитуючи відповіді з тексту.*)

Учитель звертає увагу учнів на умовні позначення, які використовуються в підручнику та робочому зошиті.

■ Повідомлення теми і мети уроку

Учитель. Тема сьогоднішнього уроку, напевно, найважливіша з усіх тем: ми маємо відповіді на запитання, що є найвищою цінністю для кожного, з'ясувати, без чого не можна жити.

Найбільш спостережливі діти зможуть легко виконати дуже цікаве завдання, яке приховане на кінець уроку.

■ III. Вивчення нового матеріалу

■ Робота за підручником

Учні мовчки читають текст «Радість життя» (с. 4–5) і відповідають на запитання:

- Що нового ви дізналися з тексту?
- Які думки, на ваш погляд, варто запам'ятати?

Кілька учнів висловлюють свої припущення. Учитель спонукає решту приєднатися до припущень своїх однокласників або висловити свої; робить підсумок цього етапу уроку.

Учитель. Отже, ми дійшли висновків разом із такими учнями... (назвати їх), що найвищою цінністю для кожного є життя; треба навчитися берегти його й радіти простому й навіть звичному, а головне — намагатися не псувати своє життя та життя інших людей прикрими вчинками, необережною поведінкою, капризами.

Розгляньте малюнок на с. 4.

- Що викликає радість у дівчинки?
- До якого з висновків найбільше підходить цей малюнок?

Учні висловлюють свої припущення. Учитель відзначає найуважніших.

■ Фізкультхвилинка

Текст	Рухи
<i>Добре те, що сонце світить!</i>	Піднімають руки вгору
<i>Добре те, що віє вітер!</i>	Колишуть руками
<i>Добре те, що цей ось ліс Разом з нами ріс і ріс!</i>	Показують на «ліс»
<i>Добре те, що в нашій річці Синя — не брудна вода!</i>	Імітують руками течію

Закінчення таблиці

Текст	Руки
<i>І мене матуся рідна Після школи зустріча!</i>	Прикладають руки до серця
<i>Добре гратися на дворі!</i>	Стрибають
<i>Добре вчитися у школі!</i>	Пишуть руками в повітрі
<i>Добре плавати в ставку!</i>	Імітують греблю
<i>Добре те, що я живу!</i>	Показують руками на себе

■ IV. Первинне закріплення вивченого

■ Робота за підручником

Читання тексту «Жити — це...» (с. 6–7). Організація полілогу на основі тексту. Почергове читання тверджень дітей. Учні доповнюють міркування власними. Кращі з них можуть бути записані на дошці або плакаті. Добре, якщо учні будуть знати, що їхні думки важливі й з ними ознайомляться учні інших класів, батьки.

■ Робота в зошиті

Учні виконують завдання 2 на с. 2: продовжують речення «Я захоплююся тими людьми, які...». Учитель звертає увагу на наявність у зошиті зразків, якими можна скористатися, виконуючи завдання. Найвищим балом буде оцінена робота тих учнів, які доповнять завдання власними міркуваннями.

■ Створення «Папки успіху»

Учитель. Сьогодні кожен матиме змогу почати «Папку успіху», щоб туди складати свої кращі роботи, оцінені найвищими балами, дипломи, грамоти зі змагань, конкурсів, листівки-нагороди за кращу відповідь тощо. Сюди можна покласти ті нагороди і відзнаки, які накопичувалися протягом попередніх років навчання. На завершальному уроці з предмета «Я у світі» ми ознайомимось із змістом цих папок і зможемо поаплодувати переможцям.

Папку можна оформити за таким планом:

Портфель досягнень
учня (учениці)... класу... школи...
прізвище, ім'я, по-батькові

1. Мої досягнення в улюблених заняттях (гуртки, читання літератури)
2. Досягнення зі шкільних предметів

3. Виконання творчих завдань (малюнок, твір, вірш)
4. Відзнаки з літнього відпочинку
5. Успіхи в оволодінні домашніми справами (відгуки рідних, фото)
6. Участь у виставках (класу, школи тощо), у волонтерських заходах

■ V. Узагальнення та систематизація знань

Пропонується виконання диференційованих завдань за посібником для експрес-контролю (ТЕСТ 1). До цього уроку в посібнику розміщено завдання 1, де потрібно з перелічених зазначити найбільші цінності для людини, і завдання 3 — учні мають указати, якими людьми вони захоплюються (два варіанти відповідно).

Виконання різних завдань дає змогу забезпечити зворотний зв'язок щодо засвоєння основної мети теми, здійснити проміжне оцінювання досягнень учнів.

Учитель виділяє правильно виконані роботи, даючи можливість учням виголосити свої відповіді разом із запитаннями. Наприклад: «Я вважаю, що найвища цінність для людини — це...»; «Я захоплююся тими людьми, які...».

■ VI. Підведення підсумків

Пропонується виконати завдання 3 на с. 2 робочого зошита, яке охоплює всі складові теми і може свідчити про результативність її освоєння.

Повертаючись до настанов на початку уроку, учитель наголошує, що це завдання було приховане на кінець уроку і може свідчити про спостережливість і кмітливість.

(Довідка для вчителя: ключове слово — життя.)

■ VII. Домашнє завдання

Прочитати казку «Без чого не можна жити» на с. 7–9 підручника. Підготуватися до читання казки в особах. Виконати в робочому зошиті завдання 4 на с. 3 (записати думки героїв казки «Без чого не можна жити»).

■ Матеріал для варіативної організації навчального процесу

■ Тексти для обговорення

Герої сучасності

Поряд з нами живе багато людей, чії вчинки часом непомітні для інших. Але про них обов'язково треба дізнатися. Адже тільки завдяки справжнім героям можна відчувати гордість за те, що наша Батьківщина — Україна.

...Віктор порався на городі, аж раптом почув із подвір'я: «Будинок горить!» Побачив шестирічну Софійку, що бігла дорогою, — і щосили кинувся до сусідньої оселі. Віктор Атаманов виніс із хати, що зайнялася, Кирила, Оленку та тримісячного Іллю.

— Коли біг, уже думав, чи зможу я звідти вийти, — згадує герой. — До того ж, чи хтось побачить, що я там, усередині будинку? Усіляке ж може бути.

Як з'ясувалося згодом, лихо трапилося через Кирилові пустощі. Хлопчик вирішив підпалити свою конячку-гойдалку. Коли дорослі пішли в справах, малий дістав сірники. Тут і сталося лихо. Полум'я спочатку охопило іграшку. Минуло зовсім трохи часу, і будинок уже був оповитий димом. Прориваючись крізь дим, Віктор знайшов Кирила. Потім намацав у кутку однієї з кімнат Оленку. Схопивши дівчинку на руки, чоловік виніс її на двір. Залишалося найскладніше — знайти маленького Іллю.

— Я чув тільки хрип, та й то ледь-ледь, — згадує Віктор.

Коли найстрашніше було позаду, уже в лікарні повідомили: ще кілька хвилин, і маленького Іллю навряд чи вдалося б уберегти.

Сила духу

Іллі було п'ять, коли петарда вибухнула в його руках, через що хлопчина втратив кисть правої руки. Спочатку він учився жити тільки із лівою кистю — писати, вдягатися, їсти. А потім Ілля Паскарюк виграв чемпіонат України з самбо серед юніорів і став дворазовим призером юнацького чемпіонату країни з дзюдо!

Ілля змушений під час тренувань і змагань бути більш хитрим, більш швидким, ніж його суперники. До того ж, він дуже талановитий спортсмен і неймовірно працьовитий.

Зараз кімната хлопця в рідному селі Мамалига Чернівецької області завішана медалями, на полицях блищать золоті та срібні кубки. Його перші звитяги на серйозних змаганнях спочатку приголомшували всіх. І не без підстав, адже Ілля отримував медалі у виді спорту, що ґрунтується на захватах руками... Було немало таких, які дізнавалися про особливість свого суперника тільки після завершення бою.

— У мене такий характер — я маю перемагати! — каже Ілля Паскарюк, головна мрія якого — стати олімпійським чемпіоном.

За матеріалами інтернет-ресурсу <http://gordist.org>

Можливі висновки в роботі над темою:

1. Сприймати дійсність такою, якою вона є, у реальних зв'язках і залежностях.
2. Сприймати себе та інших такими, які вони є.